

POSTANOWIENIE

Dnia 19 września 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Myszka

w sprawie z powództwa M.P.

przeciwko I.P.

o unieważnienie małżeństwa,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 19 września 2017 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 4 maja 2016 r., sygn. akt I ACa (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2. zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli:

1. w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne,
2. istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów,
3. zachodzi nieważność postępowania lub
4. skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Przytoczony przepis pozwala Sądowi Najwyższemu na wstępną, merytoryczną ocenę wniesionej skargi kasacyjnej i zbadanie, czy za jej rozpoznaniem przemawia interes społeczny, skarga kasacyjna bowiem jest środkiem prawnym funkcjonującym przede wszystkim w interesie publicznym, który z kolei przemawia za skoncentrowaniem się Sądu Najwyższego na sprawach najpoważniejszych i precedensowych.

Powód złożył skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 4 maja 2016 r., oddalającego jego apelację od wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 1 września 2015 r., którym Sąd Okręgowy oddalił powództwo o unieważnienie małżeństwa zawartego przez powoda z pozwaną I.P. z powodu choroby psychicznej pozwanej. Powołując się na naruszenie art. 12 § 1 k.r.o. przez przyjęcie, że ryzyko zagrożenia wystąpieniem choroby psychicznej u potomstwa stron nie stanowi podstawy unieważnienia małżeństwa, wniósł o „zmianę” zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie powództwa, ewentualnie uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał na przesłankę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Twierdził, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne, sprowadzające się do rozstrzygnięcia kwestii:

1. czy znaczne zagrożenie ryzykiem wystąpienia nieuleczalnej choroby psychicznej u potomstwa stanowi zagrożenie dobra dziecka w rozumieniu art. 12 § 1 zd. drugie k.r.o. i w związku z tym stanowi negatywną przesłankę w postępowaniu o wyrażenie zgody na zawarcie małżeństwa oraz w procesie o unieważnienie małżeństwa;
2. czy tylko graniczące z pewnością ryzyko wystąpienia nieuleczalnej choroby psychicznej u potomstwa stanowi zagrożenie dobra dziecka w rozumieniu art. 12 § 1 zd. drugie k.r.o. i w związku z tym stanowi negatywną przesłankę w postępowaniu o wyrażenie zgody na zawarcie małżeństwa oraz w procesie o unieważnienie małżeństwa;
3. jakie znaczenie dla oceny przesłanek z art. 12 § 1 k.r.o. ma wola stron co do dalszego trwania małżeństwa w szczególności negatywne nastawienie

zdrowego małżonka do istnienia małżeństwa po ujawnieniu u drugiego małżonka choroby psychicznej w czasie trwania małżeństwa.

Zdaniem skarżącego, kwestie prawne ujęte w przytoczonych pytaniach nie zostały dotąd w orzecznictwie dostatecznie wyjaśnione, wobec czego uzasadnione jest przyjęcie złożonej skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Pozwana wniosła o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o jej odrzucenie na podstawie art. 398³ § 3 k.p.c., jako opartej na niedopuszczalnych zarzutach dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów.

Prokurator Prokuratury Regionalnej w P. wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie - w razie przyjęcia skargi do rozpoznania - o jej oddalenie.

Analiza wywodów zawartych w skardze kasacyjnej prowadzi do wniosku, że skarżący nie przytoczył przekonujących argumentów świadczących o występowaniu w niniejszej sprawie wskazanej przez niego przesłanki uzasadniającej przyjęcie skargi do rozpoznania.

W przepisie art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. chodzi o zagadnienie prawne obejmujące poważną wątpliwość prawną, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie sądowym, którego wyjaśnienie jest potrzebne do rozstrzygnięcia sprawy. Skarżący wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne powinien sformułować to zagadnienie, wskazać na wyłaniające się poważne wątpliwości interpretacyjne, przytoczyć argumenty prowadzące do rozbieżnych ocen i wykazać, że wyjaśnienie przedstawionego zagadnienia będzie miało znaczenie zarówno dla praktyki sądowej, jak i dla rozstrzygnięcia skargi kasacyjnej. Chodzi przy tym wyłącznie o poważne wątpliwości, wykraczające poza poziom zwykłych wątpliwości prawnych, które powstają niemal w każdym procesie decyzyjnym.

Skarżący nie wykazał, by sformułowane przez niego zagadnienia prawne czyniły zadość przytoczonym wymaganiom. Poruszona w nich problematyka była już rozważana zarówno przez Trybunał Konstytucyjny, jak i przez Sąd Najwyższy. Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 22 listopada 2016 r., K 13/15 (OTK-A 2016,

poz. 88) orzekł, że art. 12 § 1 i 2 k.r.o. jest zgodny z zasadą określoności przepisów prawa wynikającą z art. 2, z art. 30 oraz z art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji, Sąd Najwyższy natomiast niejednokrotnie dokonywał wykładni art. 12 § 1 k.r.o. Przykładowo tylko można tu wskazać na uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2002 r., III CZP 7/02 (OSNC 2003, nr 1, poz. 1) oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 1974 r., II CR 42/74 (OSNCP 1975, nr 1, poz. 14), z dnia 29 grudnia 1978 r., II CR 475/78 (OSPİKA 1980, nr 7, poz. 141), z dnia 9 lipca 2003 r., IV CKN 327/01 (nie publ.) i z dnia 5 kwietnia 2013 r., III CSK 228/12 (OSNC-ZD 2013, nr 4, poz. 82). W orzeczeniach tych Sąd Najwyższy wyjaśnił w jaki sposób należy rozumieć pojęcie „zagrożenia zdrowiu przyszłego potomstwa”, którym ustawodawca posłużył się w art. 12 § 1 k.r.o. Oceny, czy zachodzi takie zagrożenie może dokonać jedynie sąd orzekający na podstawie całokształtu okoliczności faktycznych rozpoznawanej sprawy.

Pytania postawione przez skarżącego są w istocie pytaniami o sposób rozstrzygnięcia sprawy, nie zmierzają bowiem do wyjaśnienia nowych, nierozwiązanych w orzecznictwie zagadnień prawnych o istotnym znaczeniu dla praktyki sądowej. Pozwala to na stwierdzenie, że skarżącemu chodzi jedynie o poddanie zaskarżonego wyroku kontroli kasacyjnej.

Konkludując trzeba stwierdzić, że w sprawie nie zachodzi przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. ani brana pod rozagę z urzędu nieważność postępowania.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego zgodnie z art. 98 § 1 i 3 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., przy czym za podstawę określenia ich wysokości przyjął § 4 ust. 1 pkt 2 w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800) w brzmieniu sprzed nowelizacji dokonanej rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2016 r., poz. 1668).

